

Pilari 4 investointi 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta

Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointi.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue osallistuu osatoteuttajana Pirkanmaan alueen vetämään kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointiin.

Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia. Suomessa terveydenhuollon näyttöön perustuvista suosituksista puuttuu kustannusten ja/ tai kustannusvaikuttavuuden järjestelmällinen huomiointi. Sosiaalihuollossa puuttuvat kokonaan näyttöön perustuvat suositukset, aihepiirin käsitteistöä käytetään epäyhtenäisesti ja tieto palveluiden kustannusvaikuttavuudesta on vähäistä. Terveydenhuollon näyttöön perustuvia suosituksia antavat muun muassa STM:n alainen Palveluvalikoimaneuvosto (Palko), Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, Hoitotyön tutkimussäätiö (Hotus) ja Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön (Itla) alainen Kasvun tuki. PROSHADE tutkimushankkeessa viedään Käypä hoito - suosituksiin taloudellista ja kustannusvaikuttavuustietoa. FinCCHTA tekee yhteistyötä Palveluvalikoimaneuvoston sekä Suomalaisen lääkäriseura Duodecimin kanssa huomioiden heidän tekemänsä työn kustannusvaikuttavuustiedon lisäämiseksi suosituksiin Hoitotyön tutkimussäätiö ja Kasvun tuki ovat mukana kehittämässä omia suosituksiaan kustannusvaikuttavuuden ja/tai kustannuksien sisällyttämisen osalta. Lisäksi hankkeessa tehdään yhteistyömalli kansallisen vaikuttavuuskeskushankkeen kanssa tulevina vuosina, jotta hanke työ tukee molempien hankkeiden tavoitteita eikä päällekkäistä työtä tehdä. Rahoitus kohdentuu FinCCHTAn tekemään työhön (n. 45%), sosiaalihuollon suosituksiin liittyvään toimintaan (n. 45%) sekä yhteistyötahojen työn tukemiseen (10%).

Tavoitteet: Lisätä kustannusvaikuttavuustiedon määrää terveydenhuollon suosituksissa. Samalla luodaan ohjaava malli kustannus- ja kustannusvaikuttavuustiedon esiin tuomiseksi ymmärrettävässä muodossa terveydenhuollon suosituksissa. Hankkeen aikana selvitetään kansallisten laaturekistereiden hyödyntämistä kustannusvaikuttavuustietoa sisältävien suositusten teossa ja vaikutusten arvioinnissa. Hankkeessa selvitetään sosiaalihuollon nykytila ja tiedolliset ja organitoriset, mahdollisuudet ja mahdolliset esteet edellytykset sosiaalihuollon näyttöön perustuviin suosituksien aikaansaamiseksi. Sosiaalihuollon osahankkeen tavoitteena on tuottaa kehitysmalleja, ehdotuksia ja skenaarioita koskien toiminnan organisoimista, jotta näyttöön perustuvien sosiaalihuollon suositusten aikaansaamisessa voitaisiin edetä kansallisesti.

Toimenpiteet: Annetaan terveystaloustieteellistä neuvontaa ja apua suositusten laatijoille. Ylläpidetään yhteistyötahojen välillä olevaa verkostoa, mm. Työpajoin, etäkokouksin tai uutiskirjeen välityksellä, ja edistetään tiedonvälitystä hoitosuosituksien laadintaan olennaisesti liittyvien toimijoiden välillä. Laaditaan ensimmäiset kustannus- ja/tai kustannusvaikuttavuustietoa sisältävät Hotus-hoitosuositukset® ja pilotoidaan minimikustannustietojen vientiä Kasvun tuen -menetelmäarviointeihin. PROSHADE-hankkeessa kehitettyjä toimintatapoja hyödynnetään kustannus- ja/tai kustannusvaikuttavuustiedon viemisessä terveydenhuollon suosituksiin, huomioiden suositusten laatijoiden omat toimintamallit ja -tavat. Tässä osiossa yhteistyö Duodecim:in kanssa on tiivistä. Lisäksi FinCCHTA tekee yhteistyötä Palkon kanssa, jotta myös heidän tekemä työ kustannusvaikuttavuustiedon lisäämiseksi suosituksiin otetaan huomioon edellä mainitussa kehittämistyössä. Tehdään pilottiselvitys THL:n kansallisten laaturekistereiden hyödynnettävyydestä kustannus- ja/tai kustannusvaikuttavuustiedon lisäämiseksi terveydenhuollon näyttöön perustuviin suosituksiin ja näiden suositusten vaikutuksista hoitokäytäntöihin. Kehitetään rakenteita ja prosesseja ohjaavien käytäntöjen luomiseksi

kustannusvaikuttavuustiedon sisällyttämiseksi terveydenhuollon suosituksiin yhteistyöverkoston kanssa. Sosiaalihuollon osaamiskeskus Verso hallinnoi kattavan sosiaalihuollon selvitys- ja kehitystyön tekoa ole-massa olevasta tiedosta ja asiantuntijoiden näkemyksistä liittyen kustannusvaikuttavuustietoon ja suosituksiin. Ensin sosiaalihuollon osahankkeen tueksi käynnistetään sosiaalihuollon asiantuntijaryhmä ja rakennetaan sosiaalihuollon yhteistyöverkosto. Hankkeessa perehdytään Suomen terveydenhuollon näyttöön perustuvien suositusten toteutukseen käytännössä verkkosivujen ja haastatteluiden muodossa sekä miten sosiaalihuolto näyttäytyy näissä suosituksissa. Samalla hyödynnetään terveydenhuollon osahankkeessa opittua ja kerättyä tietoa soveltuvin osin. Tämän pohjalta lähdetään alustavasti mallintamaan näyttöön perustuvien suositusten laadintaprosessia. Lisäksi tarkoituksena on tehdä katsaukset ja haastattelut sosiaalihuollon ja sosiaalityön näyttöperusteisen toiminnan kehittämiseksi ja käytetyistä käsitteistä Suomessa, muissa Pohjoismaissa ja kansainvälisesti. SonetBotnian koordinoiman Pohjoismaisen erityistehtävän osuus käytetään tekemään tätä selvitystä Pohjoismaiden osalta. Osahankkeessa on tarkoituksena tehdä myös kirjallisuushakuja ja katsauksia tutkimuksen kohdentumiseen sosiaalipalveluihin / sosiaalityön interventioihin sekä niistä valmistuneisiin vaikuttavuustutkimuksiin. Lisäksi hankkeessa kootaan asiantuntijanäkemyksiä kyselyin ja haastatteluin hyvinvointialueilta, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, sosiaalialan osaamiskeskuksilta ja alan järjestötoimijoilta. Osahankkeessa selvitetään näytönsuositusten tarve, aihe-ehdotukset, kannanotot sosiaalihuoltoon soveltuvista käsitteistä ja menettelyistä tiedon tuottamiseksi, arvioimiseksi ja välittämiseksi. Näiden tietojen pohjalta asiantuntijoille ja päätöksentekijöille järjestetään työpajoja, seminaareja ja webinaareja pilottien yhteiskehittämiseksi sekä kansallisten toimintamallien aikaansaamiseksi. Osahankkeesta on tarkoitus viestiä ja pitää webinaareja sosiaalihuollon ammattilaisille koko hankekauden ajan

Tuotokset: Kansallisissa terveydenhuollon näyttöön perustuvissa suosituksissa on järjestelmällisesti huomioituna kustannuksia ja/tai kustannusvaikuttavuutta koskevaa tietoa. Tätä tukemaan tehdään yhteistyössä suositusten laatijoiden kanssa ohjaava malli, jota voi käyttää työkaluna kustannus- ja kustannusvaikuttavuustiedon huomioimisessa suositusten laatimisen tai päivittämisen yhteydessä. Julkaistaan ensimmäiset kustannus- ja/tai kustannusvaikuttavuustietoa huomioivat Hotus-hoitosuositukset® ja Kasvun tuen minimikustannukset sisältävät menetelmäarviot. Tilannekuva sosiaalihuollon näyttöön perustuvien suositusten tiedollisista ja organisatorisista edellytyksistä, mahdollisuuksista ja esteistä. Näyttöön perustuvien sosiaalihuollon suositusten etenemisen kehittämismallista, ehdotuksesta ja skenaariot kansallisesti. Edellä mainitun pohjalta pyritään aikaan saamaan pilotteja näyttöön perustuvien sosiaalihuollon suositusten kehitystyölle. Sosiaalihuollon näyttöön perustuvien suositusten yhteiskehittämisen käsitteistö ja kustannusvaikuttavuustieto huomioiden.

Aikataulu: V. 23 selvitys sosiaalihuollon osalta. V 23–25 tuotetaan kustannustietoa sisältäviä suosituksia ja niitä koskevia pilotteja. Hankkeen toimenpiteet vuosina 2023-2025 ja niiden vaiheistus on esitetty alla olevassa kuvassa. Toimenpiteet pitävät sisällään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon osahankkeiden ja niiden alihankkeiden vaiheittaisen toteutuksen ja THL:n laaturekisterin hyödyntämisen pilottiselvitykseen. Lisäksi aikataulussa on tuotu esiin kansallisen yhteistyön kehittämien ja ylläpitämisen aiheen parissa toimivien tahojen kesken.

	2023				2024				2025			
	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q
Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia												
Sosiaalihuollon osahanke:												
Katsaukset aihepiirin tutkimuksiin ja selvityksiin Suomessa, Pohjoismaissa ja kansainvälisesti												
Asiantuntijajärjestelmien koonti kyselyin ja videohaastatteluin												
Työpajat, seminaarit ja webinaari asiantuntijoille ja päätöksentekijöille kehittämismallien ja pilottien yhteiskehittämiseksi												
Terveydenhuollon osahanke:												
Kasvun tuen menetelmäsuosituksiin interventioiden minimikustannusten lisäys												
Kustannustiedon lisäys HOTUS-hoitosuosituksiin ⁹												
Ohjaavien käytäntömallien luominen												
Hankkeen yhteistyöverkoston ylläpitäminen ja terveystaloustieteellisen neuvonnan antaminen												
THL:n laaturekisteritiedon hyödyntämisen pilottihanke												
Yhteistyö kansallisen vaikuttavuuskeskushankkeen kanssa												

Kustannusarvio: 900 000 €.

Mittarit: Julkaistujen tai valmisteltavana olevien suosituksien lukumäärä.

Kustannusvaikuttavuustiedon lisääminen osaksi suosituksia vaikuttaa hitaasti terveydenhuollon ammattilaisten ja organisaatioiden toimintaan. Todennäköisesti vaikutuksen esiin saaminen hankekauden aikana jollain jo olemassa olevalla mittarilla ei ole mahdollista. Sosiaalihuollon osahankkeen osalta mittarien valintaa vaikeuttaa se, että hankkeen alussa tehtävä selvitystyö määrittää hankkeessa tehtävää työtä. Mittarina tässä osahankkeessa voidaan käyttää selvitystyötä ja sen pohjalta aikaan saatuja kehitysmalleja ja ehdotuksia.